

मिति: २०८०/१२/२५

माननीय मन्त्री ज्वाला कुमारी साह ज्यू,
नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय,
सिंहदरवार, काठमाडौं, नेपाल ।

ज्ञापन पत्र

माननीय मन्त्री ज्यू,

सर्वप्रथम यहाँलाई नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको मन्त्री जस्तो गरिमामय पद वाहल गर्ने जिम्मेवारी प्राप्त गर्नु भएकोमा नेपाल कृषि मेशिनरी व्यवसायी संघको तर्फबाट हार्दिक बधाइ ज्ञापन गर्न चाहन्छौं ।

नेपालभर छरिएर रहेका कृषि मेशिनरी व्यवसाय क्षेत्रमा देखिएका समस्याहरु र यस क्षेत्रमा कार्यरत व्यवसायी तथा उद्यमीहरुले देशको आर्थिक विकाशमा खेल्न सक्ने भूमिकालाई मध्यनजर गरी विगत देखि कृषि यान्त्रिकीकरण र प्रविधि सँग सम्बन्धित विविध गतिविधिहरुलाई संस्थागत रूपमा अधि बढाउन र कृषि क्षेत्रमा कार्यरत उद्यमीहरुलाई हुने र भएको समस्याहरुको समाधानमा प्रोत्साहन, सहयोग समर्थन हुने गरी काम गर्ने उद्देश्यका साथ **नेपाल कृषि मेशिनरी व्यवसायी संघ (Nepal Agricultural Machinery Entrepreneurs Association)** को स्थापना २०७१ सालमा भएको हो । आफ्नो स्थापना काल देखिनै नेपाल कृषि मेशिनरी व्यवसायी संघले कृषि यान्त्रिकरण प्रविधिमा टेवा पुर्याउने विविध कार्यहरु गर्दै आईरहेको छ । यसका साथै आफ्ना सदस्यहरुको व्यवसाय बृद्धि र क्षमता अभिवृद्धिका लागि संघले विभिन्न कालखण्डमा पहलकदमहरु गर्दै आएको छ ।

नेपालको कृषि क्षेत्रको रूपान्तरण गरी उत्पादन बृद्धि, रोजगारी सृजना, आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्न साथै कृषि उपजको भण्डारण र बजारिकरण समुचित प्रवन्ध मिलाउदै कृषिमा यन्त्र उपकरण तथा नविनतम प्रविधिलाई कृषकको पहुँचमा पुर्याउनको लागि कृषि मैत्री नीति कार्यान्वयन हुन आवश्यक छ । देशको करिव ६० प्रतिशत जनसंख्या रोजगारी तथा जीविकोपार्जनका लागि कृषि क्षेत्रमा निर्भर भएता पनि कुल GDP मा कृषि क्षेत्रको योगदान २४.६ प्रतिशत रहेको छ । कृषि आकर्षणको कमी र अत्याधिक श्रम वोभको कारण दिनहुँ करिव २००० यूवाशक्ति विदेशीन वाध्य भएको देखिन्छ भने कृषि योग्य जमीन वाँझो हुन पुगेको छ । बढ्दो उत्पादन लागत, कृषि योग्य जमीनको खण्डिकरण, साथै जलवायु परिवर्तनको नकरात्मक प्रभावले कृषि क्षेत्रलाई क्षती पुर्याएको छ । कृषि उत्पादनमा विविधिकरण, प्रतिस्पर्धी र बजारमुखी हुन

नसक्नु, उत्पादनका सामाग्रीहरूको अपर्याप्त आपूर्ति हुनु जस्ता कारणहरूले कृषि क्षेत्रमा अपार सम्भावना भएपनि आशाशिल उपलब्धी हासिल हुन सकेको छैन ।

कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृषिमा युवालाई आकर्षित गर्न अत्याधिक श्रम बोझ हटाई बाली वस्तुमा विविधिकरण गर्दै जल, जमिन र जलशक्तिको उत्पादकत्व वृद्धि मार्फत कृषि आधुनिकिकरण र औद्योगिकिकरण दिशामा बढ्ने विश्वव्यापी रूपमा स्वीकारिएको एकमात्र विकल्प कृषि यान्त्रिकरण हो । यसै मान्यतालाई मध्यनजर राख्दै हाम्रो जस्तो विकासशील देशमा कृषि विकासका निम्ति कृषि उपजको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नका निम्ति कृषि क्षेत्रमा प्रयोग हुने यन्त्र, उपकरण, र नविनतम प्रविधिमा प्रशस्त बजेटको व्यवस्था गरि कृषकको प्रयोगमा पुग्ने व्यवस्था गर्नु पर्ने देखिन्छ । नेपालमा कृषि यन्त्रिकरण प्रविधिको विकाश एवं प्रवर्द्धनको निम्ति तपसिल बमोजिमको मागहरू पेश गर्दछौं ।

तपसिल :

१. कृषि यान्त्रिकरण प्रविधिलाई महत्वपूर्ण कृषि इनपुटको (Agriculture input) रूपमा राख्नु पर्ने सम्बन्धमा ।

नेपालको कृषि क्षेत्रको उत्पादन वृद्धि गर्न, रोजगारी सृजना गर्न, कृषि क्षेत्रको आधुनिकरण र व्यवसायीकरण गर्नका लागि यान्त्रिकरण प्रविधि कृषि उत्पादनको अभिन्न अंगहरू हुन । कृषि यान्त्रिकरण प्रविधिको प्रयोगले कृषि उत्पादनको वृद्धि गर्नुका साथै लागत घटाउछ । त्यसैले कृषि यान्त्रिकरण प्रविधिलाई बिउ, मल, सिचाईहरू संगै राखी नीति बनाउन भनी माग राख्दछौं ।

२. कृषि यन्त्र र उपकरणहरूको प्रदर्शन गर्न र यस सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्न आवास सहितको राष्ट्रिय स्तरको प्रदर्शनी तथा तालिम केन्द्र निर्माण गर्नु पर्ने सम्बन्धमा ।

हाल सम्म नेपालमा एउटा पनि कृषि यन्त्र, उपकरण तथा प्रविधिहरूको प्रदर्शन गर्ने स्थान उपलब्ध छैन । प्रदर्शनीहरू खुल्ला चौरहरूमा गर्नुपर्ने बाध्यता रहदै आएको छ, जसका कारण प्रदर्शनीहरू जुन सुकै समयमा गर्न सक्ने अवस्था छैन । साथै कृषि यन्त्र, उपकरण तथा प्रविधिहरू सम्बन्धि मर्मत तथा संचालन तालिम दिनका लागि पनि आवास सहितको तालिम हलको आवश्यकता छ । त्यसैले कृषि यन्त्र र उपकरणहरूको प्रदर्शन गर्न र यस सम्बन्धि तालिम प्रदान गर्न आवास सहितको राष्ट्रिय स्तरको प्रदर्शनी तथा तालिम केन्द्र निर्माण गर्न माग राख्दछौं ।

३. कृषि यान्त्रिकरणको विकाशको लागि नेपाल सरकार अन्तरगत छुट्टै केन्द्रको स्थापना गर्नु पर्ने सम्बन्धमा ।

कृषि यान्त्रिकरण प्रविधि कृषिको एउटा निकै ठूलो क्षेत्र भएकाले यस सम्बन्धि अनुसन्धान, विकास, प्रवर्द्धन, र बजारीकरणको लागि छुट्टै केन्द्रको आवश्यकता छ । त्यसको लागि नेपाल सरकार अन्तरगत छुट्टै केन्द्र बनाउन भनी माग राख्दछौं ।

४. सार्वजनिक नीजी साभेदारी (PPP Model) को विकाश साथै अध्ययनमा जोड दिनु पर्ने

नेपालको कृषि क्षेत्रमा जनशक्तिको अभावलाई सम्बोधन गर्न बढी भन्दा बढी बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्था गरी आवश्यक परेको खण्डमा सरकारी नीजी साभेदारी कार्यक्रम नीतिमा नै व्यवस्था गर्नु पर्ने । साथै नेपालमा हाल सम्म उपलब्ध वा प्रयोगमा आएका यान्त्रीकरण तथा प्रविधिको वास्तविक तथ्याङ्क सङ्कलन गरी भविष्यको लागि अध्ययन गर्नु पर्ने ।

५. स्वदेशी उत्पादनलाई प्रोत्साहन नीति

क. वैङ्गको व्याजदरमा अनुदानको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

ख. कृषि उद्योग स्थापनाको पहिलो पाँच वर्ष सम्म आयकरमा छुट हुनु पर्ने ।

ग. कोल्डस्टोर तथा कृषि उद्योगमा विद्युत सहूलियत कायम गर्नु पर्ने ।

घ. कृषि उद्योगको कच्चा पदार्थमा विद्यमान भन्सार दर कम गर्नु पर्ने ।

६. भन्सारमा छुट गर्नु पर्ने

विश्वभर उत्पादित गुणस्तर यन्त्र उपकरण र नविनतम प्रविधिलाई सहज र सुलभ तरिकाले प्रयोग गर्न पाउने कृषकको आधिकार लाई संरक्षण गर्दै विद्यमान भन्सार दरलाई कम गरिनु पर्ने देखिन्छ । जसको लागि SUB-H.S Code को व्यवस्था हुनु पर्ने ।

क. ग्रीनहाउसमा प्रयोग हुने सम्पूर्ण कभरीड मेटेरियल्सहरुको भन्सारदर १ प्रतिशत कायम गर्नु पर्ने ।

ख. UV Plastic – 200 Micron , 100 Micron, 70 Micron, प्लास्टिकहरु ग्रीनहाउसमा मात्र प्रयोग हुने तर अन्यत्र प्लास्टिकहरु विविध कार्यमा प्रयोग हुने भएकोले UV Plastic को हकमा SUB-H.S Code अनिवार्य गरिनु पर्ने ।

ग. ग्रीन हाउसमा प्रयोग हुने Insect Net, Shade Net, Apron Plastic हरूको छुट्टाछुट्टै SUB-H.S Code अनिवार्य गरिनु पर्ने ।

घ. कृषि कार्यमा मात्र प्रयोग हुने विभिन्न प्रकारका स्प्रेयेयर (Battery sprayer, Normal Sprayer) मा VAT Free गर्नु पर्ने ।

ङ. मत्स्य पालनमा मात्र प्रयोग हुने Paddle Wheel Aerator मा Tarrif : 15%, VAT : 13% को व्यवस्था छ । यसको Tarrif : १%, VAT : ०% गर्नु पर्ने ।

७. गुणस्तर र मापदण्डमा एकरूपता कायम गर्दै प्रमाणीकरण गर्नु पर्ने ।

हाल नेपालमा यान्त्रिकरण प्रविधिहरूको गुणस्तर जाँच नभइ विक्रि वितरण भइरहेको अवस्था छ । जसका कारण कम गुणस्तरका सामानहरूको विक्रि वितरण हुने गरेका छन् । यस समस्याको दिर्घकालीन समाधानको लागी यान्त्रिकरण प्रविधिहरू जाँच गरेर प्रमाणित गरि मात्र विक्रि वितरण गर्ने प्रावधान लागु गर्नु पर्ने । साथै नेपालको भौगोलिक बनोटलाई सुहाउँदो यान्त्रिकरण प्रविधिहरूको अध्ययन गरी specification सहित सिफारिस गरिनु पर्ने ।

८. भू उपयोग नीती कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने

यान्त्रीकरण तथा प्रविधिलाई प्रोत्साहन गर्नका लागी छिटो भन्दा छिटो भू उपयोग नीति कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।

९. किसानले यन्त्र, उपकरण, प्रविधिहरू आफै छान्न पाउनु पर्ने

कृषकको आवश्यकतालाई पहिचान गरी उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्नको लागी किसानले नै कृषि यन्त्र, उपकरण र प्रविधिलाई छान्न पाउने गरी व्यवस्था गरिनु पर्ने । किसानले पाउनु पर्ने अनुदान किसानकै खातामा जाने व्यवस्था गरिनु पर्ने ।

१०. यन्त्र तथा प्रविधिलाई सरोकारवाला संग सहकार्यमा बीमा तथा वित्तीय सुविधाको लागी पहल गरिनु पर्ने ।

यन्त्र तथा प्रविधिको खरिद गर्दा वित्तीय सुविधा नरहेकाले त्यसको विस्तारको लागी आवश्यक पहल गर्नु पर्ने ।

११. एक पालिका, एक वर्कशप

देशको विभिन्न दुर्गम क्षेत्रमा अबै पनि मेशिनरी वर्कशपहरू उपलब्ध छैनन्, जसका कारण कृषि यान्त्रिकीकरणको आवश्यक विकाश एवं विस्तार हुन सकेको छैन । यस समस्याको हल गर्नका निम्ति एक पालिकामा कम्तिमा पनि एक वर्कशप बनाउने कुरा नीतिगत रूपमा अगाडि बढाउनु पर्ने ।

१२. एक पालिका एक नर्सरी घर ।

उत्पादनको प्रमुख आयामहरू मल विउ, पानी र माटो मध्य विउ तथा बेर्ना पनि अत्यन्तै संवेदनशील विषय भएकोले आजको परिप्रेक्षमा विउमा परनिर्भर हुनु परेको अवस्थामा आफ्नो उत्पादनलाई संरक्षण गर्दै रैथाने तथा हाइब्रिड विउहरूमा आत्म निर्भर हुदै कृषिको आधुनिकीकरण मार्फत व्यवसायीकरणको निम्ति कम्तिमा पनि एक पालिका एक सुविधा सम्पन्न नर्सरी घरको अवधारणा लागु हुनुपर्ने ।

१३. महिला र जलवायु मैत्री कृषि यान्त्रिकरण प्रविधिमा जोड दिनु पर्ने

कृषि कर्म गर्ने जनसङ्ख्या मध्य ४१% महिलाहरू भएकाले महिला मैत्री यन्त्र, उपकरण, र प्रविधिको विकाश एवं प्रवर्द्धनमा मद्यत पुग्ने निती ल्याउनु पर्ने । साथै विश्वमा नै देखा परिराखेको जलवायु परिवर्तनलाई मध्यनजर गर्दै गुणस्तरीय प्रविधिको विकाश एवं प्रवर्द्धन गर्नु पर्ने ।

१४. यान्त्रिकरण प्रविधिको लागी छुट्टै बजेट विनियोजन

नेपाल सरकारले तय गरेको कृषि रणनीति २०३५ लाई पुरा गर्नका निम्ति कृषिमा यान्त्रिकरण प्रविधिको प्रवर्द्धन गर्नु आवश्यक छ । त्यसैले यान्त्रिकरण प्रविधिको लागी हाल छुट्टयाउदै आएको बजेट अपुग रहेकाले बजेट थप गर्नु पर्ने ।

अध्यक्ष
कृष्ण शर्मा
नेपाल कृषि मेशिनरी व्यवसायी संघ